

PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br. II Pž-3257/87-2 od 17. 10. 1989.

Vijeće: Dragan Franić, mr. Veljko Vujović, prof. dr. Branko Jakaša

PLOVIDBENI AGENT — ODGOVORNOST ZA SKLAPANJE UGOVORA

Plovidbeni agent ne odgovara brodaru za neizvršenje ugovora koji nije sklopljen — Ako se po zakonu zahtijeva za ugovor pismeni oblik, ugovor bez toga oblika nije sklopljen — Agent ne odgovara za štetu koja nije prouzročena brodaru neizvršenjem ugovora, ako je samo prenio teleksom obavijest svog komitenta da je ugovor zaključen, premda do zaključenja ugovora uopće nije došlo.

Tužitelj je brodar, a tuženik je njegov agent. Tužitelj u tužbi navodi da ga je agent teleksom obavijestio da je ugovor o prijevozu između brodara i naručitelja posredstvom agenta zaključen. Međutim do zaključenja tog ugovora nije došlo, pa brodar zahtijeva od agenta da mu zbog toga plati polovicu vozarine iz naslova odustanka od ugovora.

Tuženik se protivi tužbenom zahtjevu navodeći da on nije zaključivao ugovor u ime brodara, nego da je samo svojim teleksom njega obavijestio o okolnostima koje mu je dao naručitelj.

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev iz ovih razloga:

S naslova naknade jedne polovine brodarske prevoznine. Ovo iz razloga što uopće ne postoji obveza tuženog agenta da brodaru plaća vozarinu. Tuženi da je kao agent samo prenosio tužitelju, svom principalu — nalogodavcu, sve relevantne obavijesti, a nije ništa učinio što nije u skladu s njegovim agentskim obvezama. Budući da nije, dakle, ni došlo posredovanjem tuženog agenta do sklapanja ugovora s korisnikom prijevoza (trećom osobom), znači da ne postoji ni razlog za obvezivanje agenta da plati brodaru pola brodske vozarine iz nesklopljenog ugovora o prijevozu robe morem. Da nije doista došlo do sklapanja ugovora, vidi se po tome što čak ni nacrt ugovora 23. 07. 1987. godine nisu potpisali ni brodar ni naručilac prijevoza,

iako se zbog propisana pismenoga oblika, po odredbi člana 444. stav 2. Zakona o unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi, zahtijeva da su ugovori o prijevozu uredno potpisani po ovlaštenim zastupnicima stranaka iz ugovora o prijevozu tereta.

Prvostepeni sud nadalje smatra da nije osnovano ni daljnje potraživanje tužitelja kojim zahtijeva od naknade za podmirenje troškova tužiteljevih brodova »Krpac« i »Gorabka« u luci Bar, jer je tužitelj pogriješio u svom računu.

Protiv spomenute prvostepene presude, pravodobno je podnio žalbu tužitelj. Pobija je u cijelosti, zbog sva tri dopuštena zakonska žalbena razloga. Predlaže da se preinači ili ukine. Bitnu povredu odredaba parničnog postupka žalitelj vidi u tome, što po njegovoj ocjeni prvostepeni sud nije pravilno ocijenio pismene isprave koje su priložene sudskom spisu. Ovo naročito u pogledu teleksa od 21. 07. 1987. godine, na listu spisa 19 u kome tuženik obavještava tužitelja o sklopljenom ugovoru. U tom teleksu tuženik saopćava tužitelju ovo: »Imamo čast da Vam u ime »Agrovojvodine« iz Novog Sada potvrdimo gornji zaključak prema kasnije dogovorenim uslovima iz ugovora i vozarini... »Prvostepeni sud, smatra žalitelj, pogrešno tuženika smatra agentom umjesto ispravno mešetarom (brokerom). Smatra, da je prvostepeni sud pogrešno ocijenio: 1). intervencijski efekt presuda donesениh u AP Vojvodini; i 2). to što je u tim postupcima sadašnji tuženik tvrdio da je ugovor bio sklopljen i sam se pozvao na spomenuti teleks od 21. 07. 1987. godine. Tek sada da tuženik u ovom sporu prvi put poriče da je bio sklopljen ugovor. Odlučno je, ovdje po mišljenju žalitelja, da su stranke iz ugovora o prijevozu međusobno sklopile ugovor posredstvom baš tuženika. Konačno, smatra tužitelj, da tuženik eventualno treba odgovarati tužitelju iako ugovor (čak eventualno možda) i nije sklopljen, jer je obavijestio tužitelja kao da je ugovor stvarno bio sklopljen s naručiocem broda.

U odgovoru na žalbu predlaže da se žalba odbije kao neosnovana i potvrdi u cijelosti prvostepena presuda, a tuženiku naknade troškovi odgovora na žalbu.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz ovih razloga:

Prvostepena presuda ni jedne bitne povrede odredaba iz st. 2. čl. 354. Zakona o parničnom postupku. Iako je točno da postoji teleks broj 19 od 21. 07. 1987. i da on glasi tako kao što navodi brodar tužitelj, po ocjeni drugostepenoga suda njegov sadržaj nije pravno bitan. Ovo iz razloga što on predstavlja samo prenošenje tuđega obaviještenja, a nipošto dokaz o tome da je sklopljen ugovor o prijevozu. S obzirom da ugovor o prijevozu, dakle nedvojbeno, nije sklopljen, ne postoji pravna osnova za obvezivanje tuženog na plaćanje nijednog utuženog iznosa. Žalba, prema tome, nije dovela u pitanje: ni pravilno utvrđeno činjenično stanje, niti pravilnu primjenu materijalnog prava, po osnovi odredaba Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, o odgovornosti agenta broдача iz agencijskoga plovidbenog posla, a za tvrdnju iznesenu u žalbi da je teleks tuženog upućen tužitelju 21. 07. 1987.

bio uzrokom tužiteljeve navodne štete u utuženoj visini — u spisu nema dokaza.

Stoga je žalbu valjalo odbiti i prvostepenu presudu potvrditi i odlučiti kao u izreci. Tuženom nije priznat trošak odgovora na žalbu, zato što odgovor na žalbu nije bio potrebna parnična radnja u smislu odredbe čl. 155. ZPP-a.

Veljko Vujović

Summary

SHIPBROKER — RESPONSIBILITY FOR THE CONCLUSION OF CONTRACT

A shipbroker is not responsible to a ship operator for non-performance of a contract which is not concluded. If, according to law, the written form is required for a contract, such contract is not concluded in the absence of this form. A shipbroker is not responsible for damage caused to the ship operator by the non-performance of the contract, if he only passed the message of his client that the contract was concluded by telex, although the conclusion of contract has not been reached.